

Югозападен: София

Софийският диалект е представен в този сайт от едно село - Боснек. Авторът на първо подробно описание на този диалект, Георги Попиванов, отделя източен и западен софийския диалект като основната разлика е рефлексът на голямата носовка, който е /a/ на изток и /ъ/ на запад. Стойко Стойков намира двата говора достатъчно различни, за да запази термина «софийски» само за западния диалект, и използва термина «Елин Пелински» за източни. (Преди 1950 години Елин Пелин носи името Новоселци.)

Боснек е *a*-говор, макар че често се чува и /ъ/ като рефлекс на голямата носовка, и големия ер, вероятно поради влиянието на книжовния език върху речта на информаторка. Това е единствената черта на говора на Боснек, която го свързва с елинпелински. Всички други черти които се откриват в текстовете го свързват с софийски. Поради това го класифицираме като софийски в един по-широк смисъл.

Фонетика

- Ятовата гласна се явява като /e/
Примери: *бѐме* (Б1: 4), *голѐмата* (Б1: 10), *плѐвата* (Б1: 31)
- Етимологичното *я* е запазено с няколко изключения.
Примери: *йазовѝро* (Б1: 14), *вейѝчка* (Б1: 21) // *едѝте* (Б1: 11)
- Голямата носовка се явява като /a/.
Примери: *стѝпиме* (Б2: 7), *сърбѝ* (Б2: 9Б), *изведѝ* (Б2: 40)
- Големият ер (и запазеният слаб малък ер) се явява като /a/ в коренни срички, и като /o/ в афиги и предлози. Вметнатият ер също е /o/.
Примери: *снаѝ* (Б1: 47), *вѝшки* (Б2: 8) // *собѝра* (Б1: 58), *сос* (Б1: 66); *свекорѝ* (Б1: 44)
- Групата /*мн*/ е дисимилирана до /*бн*/
Пример: *ѝбни* (Б3: 72)
- Съгласната /*х*/ изпада в повечето позиции, но може да бъде запазена в края на думата, или заменстена от /*й*/ между две гласни.
Примери: *бѐме* (Б1: 4), *ѝди* (Б1: 36), *ѝдѝлиѝ* (Б1: 7) // *рѝкох* (Б1: 103), *смѝх* (Б1: 78) // *ѝдгрѝбайѝ* (Б1: 30), *тѝрейѝ* (Б1: 72).
- В позиция пред гласна, групата /*йк*/ е заместена от /*к*'/.
Пример: *комшѝк'а* (Б1: 110)

Ударение

- Ударението е отменато в много друсрични имена от женски и среден род.
Примери: *снаѝ* (Б1: 47), *мѝсо* (Б1: 102).
- Ударението се измества върху окончанието в плуралните форми на някои съществителни от мъжки род.

Примери: *офчарйè* (Б1: 87), *говедарйè* (Б1: 87), *мажйèте* (Б2: 33).

- Ударението е върху тематичната гласна в аористни форми и еловите причастия.
Примери: *станàме* (Б1: 82), *одраснàме* (Б1: 34), *исселйа* (Б1: 14); *карàла* (Б1: 3), *затворйл* (Б1: 63).
- Ударението е отнетнато върху коренната гласна в сегашните форми на много глаголи от второ спрежение.
Примери: *прòсти* (Б1: 16), *накàчиме* (Б1: 25).
- Ударението е върху началната сричка в императивните форми.
Примери: *лъжи* (Б1: 119), *òмеси* (Б3: 59).

Морфология

- Плуралното окончание за съществителните от мъжки род е */-йе/*
Примери: *офчарйè* (Б1: 87), *говедарйè* (Б1: 87), *мажйèте* (Б2: 33).
- Членът за мъжки род е */-о/*.
Примери: *кумò* (Б1: 66), *йазовйро* (Б1: 14), *прèднийо* (Б3: 5).
- Характерни форми за някои лични местоимения, например:
 - именителна форма за първо лице единствено число *йàзе* (Б3: 47)
 - именителна форма за трето лице единствено число мъжки род *òн* (Б2: 3)
 - именителна форма за трето лице единствено число женски род *онà* (Б3: 45)
 - именителна форма за трето лице множествено число *онй* (Б3: 45)
- Окончанието за първо лице единствено число сегашно време за всички глаголи е */-м/*.
Примери: *ка̀жем* (Б1: 2), *сй̀тем* (Б1: 12).
- Окончанието за първо лице множествено число сегашно време за всички глаголи е */-ме/*.
Примери: *накàчиме* (Б1: 25), *ревèме* (Б2: 28).
- Окончанието за трето лице множествено число сегашно време е */-а/* или */-а:/*
Примери: *упрèгна* (Б1: 24); *насàда:* (Б1: 23).
- Съгласната пред окончанията за първо лице единствено и трето лице множествено число на глаголите от второ спрежение е твърда.
Примери: *сърбà* (Б2: 9), *насàда:* (Б1: 23).
- Страдателните причастия се образуват винаги със суфикса */-н/*
Пример: *испйени* (Б1: 135).
- Отглаголните съществителни се образуват със суфикса */-н'е/*
Пример: *кръштан'èто* (Б3: 3)
- Частицата за бъдеще време е */че/*

Пример: *че са гòрека* (Б1: 27).